T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2016 / 562
KARAR NO : 2016 / 568
KARAR TR : 28.11.2016

ÖZET : Karayolunda meydana gelen trafik kazası nedeniyle uğranılan maddi ve manevi zararın davalı idarece giderilmesi istemiyle açılan tazminat davasının, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi gözetildiğinde ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : R.E.
Vekili : Av. A.Ş.
Davalı : Milli Savunma Bakanlığı
Vekilleri : Av. D. K. (Askeri Yargıda)
Av. B.D. (Adli Yargıda)

O L A Y : Davacı vekili, dava dilekçesinde özetle; davacının, Piyade Er olarak Yeşilce Piyade Hudut Karakol Komutanlığı emrinde askerlik hizmetini yaptığını, 20.06.2013 tarihinde karakol komutanının, Suriye hududunda kaçakçılarla mücadele için takviye kuvvet gönderilmesi konusunda emir vermesi üzerine, durumu nöbetçi olan piyade uzman çavuşa bildirdiğini, piyade uzman çavuşun Land Rover şoförünü uyandır talimatı üzerine, araç sürücüsünü uyandırmaya çalıştığını, ancak araç şoförünü uyandıramadıklarını, bunun üzerine piyade uzman çavuşun ehliyeti olmayan ancak araç kullanmayı bilen davacıdan aracı kullanmasını istediğini, davacının aracı kullandığını, yolda kaza yaptığını, davacı hakkında Gülhane Askeri Tıp Akademisinin 26.06.2014 tarih ve 10662 numaralı raporuyla, askerliğe elverişsiz olduğuna karar verildiğini, davacının kazada herhangi bir kusurunun bulunmadığını, davacının o sırada karakol nöbetçisi olan piyade uzman çavuşun talimatı ile hareket ettiğini, kazanın askerlik vazifesi sırasında meydana geldiğini, davalı tarafın kusursuz sorumlu olduğunu, kaza sonucu olayın başka şekilde meydana geldiğine ilişkin bir tutanak düzenlendiğini belirterek; davacının kaza sonrası maluliyet kaybına uğradığını, SGK Başkanlığı tarafından karşılanmayan ulaşım, tedavi, bakıcı vb. giderlerinin bulunduğunu, bunun dışında davacının ömür boyu sakat kaldığını, gerek tedavi süreci ve gerekse maluliyet durumu itibariyle derin bir üzüntü ve endişe duyduğunu bu nedenle fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydı ile 1.000 TL maddi ve 20.000 TL manevi tazminatın kaza tarihinden itibaren işletilecek yasal faizi ile birlikte davalı tarafından tahsili istemiyle askeri idari yargı yerinde dava açmıştır.

Askeri Yüksek İdare Mahkemesi İkinci Dairesi: 15.10.2014 gün ve E:2014/1536 K:2014/1413 sayılı kararı ile; "… 1- Maddi ve manevi tazminat istemine ilişkin olarak davalı idareye başvurulup başvurulmadığı, başvurulmuş ise idarece bu başvuruya cevap verilip verilmediği, cevap verilmiş ise yazılı bildirim tarihinin belirtilmediği, müracaata ilişkin dilekçe ile bu dilekçenin idarece alındığına dair bilgi ve belgelerin dava dilekçesine eklenmediği, davalı idareye başvurulmadı ise davanın idare ile ihtilaf yaratılmadan açılmış olduğu (davalı idareye başvurulması ise bu hususun dava dilekçesinde belirtilmesinin yeterli olduğu, idareye yeni bir başvuru yapılmasına gerek olmadığının hatırlatılmasına), 2- davacının sevk ve idaresindeki askeri aracın 20.06.2013 tarihinde yapmış olduğu kazanın birlik sınırları içinde veya dışında gerçekleşip gerçekleşmediği hususunun açıklayacak bilgi ve belgelerin dava dilekçesine eklenmediği anlaşılmıştır…" şeklindeki gerekçesi ile 1602 sayılı Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kanununun 45 nci maddesinin (B) bendi gereğince dava dilekçesinin reddine karar vermiştir.

Davacı vekili bunun üzerine yeniden dilekçe düzenleyerek dava açmıştır.

Askeri Yüksek İdare Mahkemesi İkinci Dairesi: 11.03.2015 gün ve E:2015/445 K:2015/417 sayılı kararı ile "…1602 sayılı Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kanununa göre, davanın görevli yargı yerinde açılıp açılmadığı incelenecek hususlar arasında sayılmıştır. Zira görev kamu düzeni ile ilgili olup davanın her safhasında dikkate alınması hukuk alanında ihtilafsız kabul edilen bir keyfiyettir. Bu nedenle davanın görevli yargı yerinde açılıp açılmadığı hususu incelenmiştir.

19.01.2011 tarihinde Resmi Gazetede yayınlanan ve yürürlüğe giren 6099 sayılı Tebligat Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 14'üncü maddesi ile 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 110'uncu maddesi başlığı ile birlikte değiştirilerek; "Görevli ve Yetkili Mahkeme" Madde 110; "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanlar dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez, 2918 sayılı Kanuna eklenen Geçici Madde 21; Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış davalara uygulanmaz." hükmünü düzenlemiştir.

Bu yasal mevzuat çerçevesinde dosya incelendiğinde; 20.06.2013 tarihinde davacı Ramazan ERKARDAŞ'ın sevk ve idaresindeki 241840 plakalı askeri aracın Yeşilce Piyade Hudut Karakol Komutanlığı nizamiyesinden çıktıktan yaklaşık 200 metre sonra Beşaslan Köyü yolunda seyretmekte iken araç şoförünün aracın kontrolünü kaybetmesi sonucu meydana gelen kazanın askeri mahalde gerçekleşmediği, karayolunda meydana geldiği anlaşıldığından 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 110'uncu maddesinin amir hükmü gereği trafik kazası nedeniyle maddi ve manevi tazminat istemine ilişkin 06.06.2014 tarihinde açılan bu davanın görev ve çözüm yerinin mahkememiz olmayıp adli yargı

olduğu…" şeklindeki gerekçesi ile davanın görev yönünden reddine karar vermiş, davalı vekili karar düzeltme isteminde bulunmuştur.

Askeri Yüksek İdare Mahkemesi İkinci Dairesi: 08.07.2015 gün ve E:2015/1136 K:2015/1135 sayılı kararı ile kararın düzeltilmesi isteminin reddine karar vermiş, karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

Ankara 17. Asliye Hukuk Mahkemesi: 09.06.2016 gün ve E:20015/205 K:2016/293 sayılı kararı ile "… kamu hizmeti görmekte yükümlü olan idarelerin, kamu hizmeti sırasında verdikleri zararlardan ötürü özel hukuk hükümlerine tabi olmadıkları, kamu tüzel kişilerinin yasalar tarafından kendilerine verilen görev ve yetkilerin kullanılması sırasında oluşan zararların, niteliği itibariyle hizmet kusurundan kaynaklanan zararlar olduğu, bu zararların tazmini amacıyla ve hizmet kusuruna dayalı olarak açılan davaların, İdari Yargılama Usulü Kanununun 2. maddesi gereğince, idari yargı yerinde ve tam yargı davası şeklinde açılması gerektiği, 1602 sayılı Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kanununun 20. maddesinde, Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin, Türk Milleti adına; askeri olmayan makamlarca tesis edilmiş olsa bile, asker kişileri ilgilendiren ve askeri hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıkların ilk ve son derece mahkemesi olarak yargı denetimini ve diğer kanunlarda gösterilen, görevleri yapacağının hüküm altına alındığını, bu durumda davanın Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde görülmesi gerektiği…" şeklindeki gerekçesi ile davanın yargı yolu bakımından reddine karar vermiş, karar temyiz edilmeksizin kesinleşmiştir.

Davacı vekili idari ve adli yargı yerlerince verilmiş olan görevsizlik kararları nedeniyle oluştuğunu ileri sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvuruda bulunmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Nuri NECİPOĞLU'nun Başkanlığında, Üyeler: Ali ÇOLAK, Yusuf Ziyaattin CENİK, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Süleyman Hilmi AYDIN, Mehmet AKBULUT ve Yüksel DOĞAN'ın katılımlarıyla yapılan 28.11.2016 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Engin SELİMOĞLU'nun, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Savcısı Oğuz PÜRTAŞ'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki yazılı ve sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, trafik kazası nedeniyle uğranılan maddi ve manevi zararın yasal faiziyle birlikte tazmini istemiyle açılmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı; 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu belirtilmiştir.

Öte yandan 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"; Geçici 21. maddesinde de "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz" denilmiştir.

Dosyaların incelenmesinden davacının; Hatay/Reyhanlı 2.Hd.Tb.4.Hd.BK.lığı emrinde askerlik hizmetini yapmakta iken, 20.06.2013 günü hudut bölgesinde gerçekleşen bir kaçakçılık olayına acilen müdahale edilmesi için verilen emir gereği askeri ehliyeti olmamasına rağmen kullanmak zorunda kaldığı askeri araçla kaza yaptığını, bu kaza nedeniyle ağır şekilde yaralanıp malul hale geldiğini, bu şekilde maddi ve manevi zarara uğradığını belirterek dava açtığı anlaşılmaktadır.

2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: "… Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak birtakdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin

asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…" (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

Anayasa'nın 158 inci maddesinin son fıkrasında " Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158 inci maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

Bu durumda, 2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı, davaya konu olayın askeri mahalde meydana gelmediği gibi, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesindeki "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez" şeklindeki düzenleme karşısında trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davasının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Ankara 17. Asliye Hukuk Mahkemesinin 09.06.2016 gün ve E:2015/205 K:2016/293 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç :Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Ankara 17. Asliye Hukuk Mahkemesinin 09.06.2016 gün ve E:2015/205 K:2016/293 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 28.11.2016 gününde, Üye Süleyman Hilmi AYDIN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Nuri	Ali	Yusuf Ziyaattin	Alaittin Ali
NECİPOĞLU	ÇOLAK	CENİK	ÖĞÜŞ

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Mehmet	Yüksel
AYDIN	AKBULUT	DOĞAN

KARŞI OY

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 28.09.2015 gün ve E:2015/670 K:2015/671 sayılı kararında belirtmiş olduğum düşünce doğrultusunda sayın çoğunluğun görüşüne katılamıyorum. 28.11.2016

ÜYE
Süleyman Hilmi AYDIN